

Cotizațiunile, abonamentele și orice cereri relative la expediție precum și certificațiile privitoare la redacție, se trimit pe numele casierului GH NICOLAU directorul școlii de băieți No. 3 Piatra-N., actualizată de revisor școlar al jud. Nemptu.

ABONAMENT: Profesorii învățătorii institutorii din alte județe precum și persoanele care nu-s în corpul didactic, vor plăti ca abonament 5 lei pe an.

Abonamentul se va plăti înainte

„PROPĂȘIREA”

REVISTA SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC

DIN

Județul Nemptu

APARE ODATA PE LUNA

Anul V — Piatra N. — 15 Octombrie 1900 — No. 2.

TRĂIEȘCĂ MUNCA

Piesă jucată de *Iuliu C. Gheorghiu, Maria Coroi și Ana Vasiliu*,
elevole școlii No. 1 de fete „M. Eminescu” în sara de 15
August, în folosul Societății „Propășirea” și pentru
sporirea fondului comunei pentru ajutorarea
copiilor săraci

(urmare).

Alte dăți, când se iea vorba cu tata despre acestea, mama se teme că are să fie greu de tot; că dă . . . fie care dascăl își are nevoile lui; dar atunci sare tata și nu mai ce-l auzi: „da cine vrei să lupte dacă nu noi dascălii, cari cunoșcem mai bine de cât ori care lipsa și nevoile copiilor?” iar mama, uitându-se duios la noi, îi răspunde: „ai dreptate, dascălia nu se face numai de pe catedră”.

Aneta. Și noi ajutam pe profesorele și profesorii noș-

tri în sarcina ce și-au luat, chiar așa! Ați audit ce ne-a spus Dâna, când ni-a dat să învățăm rolurile de ad? „Trebue să vă deprindeți de mici a ajuta, după puterea voastră, pe cei în nevoi. Voi, nu puteți încă câștiga, deci n'aveți ce da; învățând însă frumos și bine cea ce vi se cere pentru sara de 15 August, se cheamă că veniți în ajutorul scopului ce urmărim. Ast-fel se ajută omenii în societate, ca și 'n familie: fie-care muncesce dupe puterile sale și la urmă cu toții trag folose mari.

Sciți că la 10 Mai s'au adunat parale bunișore! *Părintele*¹⁾ teu, *Marito*, scii, acel pe care l'ai aratat tu când ai dis că ai să capeți o purcică, a juruit un porc mare îngrășat gata, pentru cantine. Mi-a spus tata, că l-a audit vorbind cu Dâna noastră și cred că are să se țină de cuvînt, că dă, dor *Preot*! e nu șagă și sciut e, că de la *Preot* trebue să plece pilda bună, pilda milei și ajutorului apropelui.

Iulia și Marita. Vedî bînel se 'nțelege!

Marita. Așa au mai făgăduit și alții, pentru cantinele din oraș mai cu samă, (cătră public) căci în astă iernă o să avem 6 cantine în județ și 2 aici în târg. Uite, bună oră Cuconul Tăchel Corbu, numai dintr'un cuvînt a dat 5 lei și a juruit 300 kilograme de făină²⁾. 2 berbeci mari și grași și doi porci. Și ce credeți că numai atîta o să avem de la D lui? Ehe!! eu îl cunosc: are să ne mai deie încă, că doră e bogat tare și darnic, s'apoi slavă Domnului! că de unde dă nu se cunoșce, ia face olcă de loc la cele ce sporesc..... și n'are de cât un singur copil!!

Aneta. Alaltăieri, am audit și eu pe Dânele și Domnii profesori cum se sfătuiau și puneau la cale. Ei diceau că cu cantinele din oraș n'or să aibă habar, că dă, în oraș e mai ușor: fie căruî boieru—moșieru au să-î ceară câte ceva, bună oră: făină, fasole, perje uscate, car-

¹⁾ Parintele Iorgu Ghervescu.

²⁾ O ofrandă de asemenea natură ne-a făcut și *D-l Doctor Apostolidi*, inteligentul și simpaticul nostru colaborator.

tofe etc... Așa 'i, aici ai cui cere nu e ca la țară.

Murîta. Firesec că așa: iaca, cum e spre pildă fabrica cea mare de făină «*D'anna*» unde sunt boeri unu și unu, tot grași în pungă, ca Cuconul Dimitrie Lalu, Cuconul Vasilache Calude, scîți cel care a fost și *Ajutor de Primar* și alți tovarăși. Ce e la D-lor patru cincî sute kilograme de făină de grâu? Nici cât o pișcătură de țintariu macar! Credeți că n'or să ne deie, sau că or să deie numai așa, odată de două ori ca de-a scăparii?

Aici în târg avem noroc : este cine să deie și cine să cêră

Iulia. Pentru cei de la țară, sarmaniî, e mai greu.

Murîta. Tocmai de aceea pentru ei se muncese mai mult și ômenîi milostivi sar în ajutorul bunilor noștri profesori și profesore, care alêrgă și luptă pentru noi.

Ce credeți voi? pareă nu s'ar face pretutindelî ca aici? dar nu se prea găsesce mulți care să se îngrijiască și să alerge.

(Cătră public) Care boierîi o î cucônă, nu cheltuesce când iese la primblare ori ia grădină, un leu, doi; ba încă boierîi și câte 4 - 5, dacă nu cumva mai mult? D'apoî încă când ar fi vorba de o facere de bine amestecată în petrecerile D-lor, cine s'ar da în lături? Nu 'i așa Dômnelor? nu 'i așa Domnilor? n'am vedut eu la 10 Maiu cum ați fost de buni și darnici! Așa 'i că am dreptate?

(Cătră fete) D r vedeți voi, fetelor, nu 'i de ajuns ca să fie ômenî milostivi și cu tragere de inimă la dat, trebuie să se găsească și cine să cêră și să mai scie și cum să cêră. Acestea le-am audit eu, scîți de la cine? (misterioasă) de la boierul care șede alături de noi; scîți, cel mă-ranțel, cărunț și blânduț, care are un cățaluș frumușel și-l portă cu D-lui. Să 'l vedeți voi în astă sară cum scie el să deie când e vorba de a veni în ajutorul școlii și mai cu samă al copiilor saraci.

Iaca, bună ôră acuma, cea ce facem noi nu e de cât o cerere de ajutor pentru colegii noștri nevoieși; însă

nu întindem mâna nu milogim (arata publicul) și priviți! vedeți cât ajutor avem!!

„Astfel, prin petreceri -- ne dicea Dămona înainte de 10 Maiu — se pōte aduna din veselia și prisosul unora. pâinea și cele trebuitoare creșterii și educației altora (Se pune pe scaun și rămâne tristă).

(Va urma).

Zulnia C. Isăcescu

născută Releik

Metodica Șc. Naturale.

(Urmare)

Dacă de la un timp, educația barbatului a fost îndreptată mai mult spre util, apoi nu tot așa se întâmplă și cu cel-l-alt sex. Dorința de a excita admirația, întrece la femei, pe aceea de ar avea haine căldurose și comode, cerceii, inelele, brățelele ce ele pōrta, coafura lor complicată, enorma cantitate de farbă, dresuri, dechisuri și mai sciu eu cum să le mai dic, marea osteneală ce-și dau pentru tualetele menite să atragă atențiunea, gena ce-si impun pentru a urma moda, sunt atâtea dovezi că neglija utilul. Nu voiŭ lăsa, de sigur, în umbră, infimul număr de casuri fericite, care p. cat că nu sunt imitate de restul mulțimei.

În școlă dintre toate științele ar trebui să se predea acelea a căror utilitate relativă e mai mare. Iar dintre științi cu utilitate relativă egală vom alege pe acelea a căroră achiziție costă mai puțină osteneală. Dacă viața ar fi de mii de ani, am învăța toate științele căci toate-s folositoare, și le-am învăța fără grabă, încet, sistematic. Dar când știm că viața nu e de cât un moment, nu ne e ertat să uităm că avem puțin timp spre a ne instrui și ca atare trebuie să procedăm cu multă pricepere la întrebuintarea lui. Iată dar cât de limpede esă necesitatea de a

sci să alegem dintre științe pe cele mai trebuitoare. Ori când ne propunem a preda o știință, să ne întrebăm mai întâi la ce ne va servi ea și atunci vom ști estenșimea ce trebuie să-i dăm și chipul în care să o învățăm. Trebuie să ne întrebăm dacă știința ce vom a preda este destinată a influența asupra vieții în chip avantajos, a alina suferința, a favorisa binele, a conduce la fericire.

Nu-i de ajuns să gândim ca cutare știință va fi folosită în viitor, sau ca cutare știință are o valoare practică superioară cutareea; trebuie dintru'ntai să căutăm mijlocul de a aprecia meritul respectiv al științelor în așa chip ca să știm pozitiv care trebuie să fie învățate de preferință. Cum că această e o treabă cam grea, ne-o atestă stângăcia cu care au fost alese materiile programelor de învățământ, care dau o instrucție ce revine la a învăța pe copil cum să se servescă de lingură, furculiță și cuțit, fără a-i da și alimentele necesare.

Educația trebuie dintru'ntai să facă cunoscut inteligenții legile naturii și prin cuvântul natură, nu înțeleg numai materia și forțele sale, ci și omul și modul său de a lucra.

Universul este marea universitate în care natura cu înisce, ne face educația noastră a tuturor, fără deosebire de partide sau de secte. Acei care ies triumfători în această universitate a naturii, acei care învață a cunoșce legile care guvernează omennii și lucrurile și se conformeză lor, aceea sunt care reușesc în această lume și sunt în adevăr mari.

Actuala educație școlară nu a diminuat nici mizeria, nici crima, și cum vroii să nu fie așa, dacă ea s'a făcut și se mai face încă atât de artificial, se învață a scrie și a citi fără a dirige talentul spre adevăr și bine, fără a desvolta în de ajuns înțelepciunea, care este singurul remediu ce se pōte opune suferințelor, crimei și tuturor altor rele ale umanității. Dar înțelepciunea, ade-

verul, binele, nu se pot afla mai bine în nici o carte ca în natură.

Înainte de a intra în metodică se. naturale vom mai spune câte-va cuvinte despre unele ramuri ale lor, începînd de pildă cu cele fiziologice a cărora obiect de studiu constituie mai bine de jumătate din univers, căci numărul plantelor se ridică la 320 mii, iar al animalelor la 2 milioane. Aceste științe ocupă locul dintre se. fisco-chimice și se. sociologice. Valoarea lor ca mijloc de disciplină mintală, constă în aceea că ele dresă și fortifică sensul comun, ele nu au încă o valoare specială prin marelui exercițiu ce procura facultăților de observație și comparație. Valoarea lor practică rezultă de acolo că ele ne învață a ne feri de boală, a conserva sănătatea și a o repara când e stricată. Cu ajutorul acestor științe vom face cunoscut legile ordinare ale sănătății, sermanului muncitor, care prin alimentele reu preparate nu-și poate repara forțele pierdute, a căruia sănătate este minată prin o aerăție insuficientă, prin umiditate, prin multe alte rele condiții și a căruia copii sunt pe jumătate neștiți prin afecțiuni ce s'ar fi putut preveni.

Förte multe b6ale sunt contractate din cauza lipsei totale de cele mai elementare cunoscințe de acest soi. Aci unul suferă de o b6ală de inimă, consecința unei febre reumatismale capatată din nesciința de a-și alege o locuință convenabil expusă, dincolo, unul cu vederile pierdute din cauza unui exces de studiu; reua stare a sănătății noastre ne împedcă de a ne achita de datorii, ne pune în imposibilitate de a ne căuta de afaceri. Un pacat de ordine fizică, al nostru sau al strămoșilor, diminuează viața, alterând sănătatea și făcînd ca dăilele ce mai avem să le ducem ca pe o grea sarcină, atunci nu mai putem dice că: *«la vie vaut la peine de vivre»*.

Așa dar știința care concură la preservarea directă a ființei noastre, împedcând pierderea sănătății, este de o importanță capitală. Nu pretindem că posedarea unei

asemenea științi, ar remedia pe deplin reul în toate cazurile. Evident că în aceste timpuri grele, nevoile fac adesea pe omul să depășească aceste legi.

Pretindem însă că adevărata știință învățată conve-nabil, va face mult; și fiind că legile igienei trebuie să fie recunoscute, înainte de a fi pe deplin uitate, trebuie ca această știință să prepare un mod de viață mai conform cu rațiunea. Din cele discutate conchidem că dacă o sănătate viguroasă, însoțită de o energie morală, sunt pentru om primele elemente ale fericirii, apoi știința care are de obiect conservarea sănătății, va avea prioritatea asupra celorlalte științi.

Succesul în viața practică nu atârna numai de știință. Să luăm de pildă un lucrător manual. El are nevoie mai înainte de toate, de sănătate, forță, pacientă și veselie la care se poate adăuga sinceritatea intențiilor și orgoliul de a face bine ceea ce face.

Pentru fie-care lucru e un meșter. De se strică cisma, alergăm la cismar, de se strică cîșornicul alergăm la cîșornicar. Dar ore corpul omenesc nu e tot o mașină, cea mai ingenioasă dintre toate, ei bine și pentru dresul ei trebuie să alergăm la un maestru — medicul — iar nu la babe ignorante. Ne supărăm când suntem insultați cu o vorbă nepotrivită, dar ce insultă mai mare poate fi de cât aceea de a ni se spune de cătră o babă să facem cutare, sau cutare lucru pentru a ne repara sănătatea!

(Va urma)

T. C. Ionescu.

Diriginte, Școala din Tg. Pașcani.

Alexandru Odobescu, 1834—1895.

Iată cum privea Odobescu pedagogia teoretică:

«Pedagogia pe de rost... este o adevărată iasmă pentru mine. O urâsc din toate puterile sufletului, ca o boală endemică ce bântuie nemilostiv nenorocita noastră țară. Ași da mult ca s'o pot stârpi din rădăcină. Ași primi bucuros rolul de filoxeră a purei pedagogii teoretice. Vai! Mari nepricepuți au fost acia, D-deu să-i erte!, care au crezut că deschid o cale de progres învățămîntului nostru, vărînd în programele școlare numai noțiunile abstracte ale unor procedări pedagogice, a căror valoare se manifestă acelo numai, unde ele sunt *puse în practică!*

Ce ați dice, bună-ora, de omul care s'ar deprinde mereu să facă în aer mișcările înotului, fără a intra vre o dată în apă? Acesta ar fi înotatul teoretic. Ce părere ați avea despre arhitectul care a citit numai în carte și a privit numai în figură, cum se clădeșee o casă, dar în viața lui n'a vedut cum se aședă la binale cărămidă și varul, grindele și căpriorele? acesta s'ar chema zidărie și dulgherie teoretică! Ce gust ar putea să aibă pânea brutarului care, fără de a pune vre o dată mâna ca să frământa făina, s'ar mărgini în studiul de pe carte al plămădirei aluatului? El ar produce negreșit, franzelă teoretică!

La ce fomete, la ce surpări de ziduri, la ce incuri prăpăstioșe putem să ne așteptăm de la esemenea meșteri? — ore ce s'a ales, de atâta amar de ani, din lecțiunile de pedagogie teoretică, predate, prin școlile noastre? Fum sau fumuri. Risipă de timp! Risipă de bani! Totuși, dacă pe trunchiul sterp al pedagogiei teoretice, venim să altoim practica acestei doctrine, dacă pe lângă *studiarea principilor abstracte, facem cu aceiași elevi aplicarea acelor regule prin deprinderi la profesorat în*

școlă, atunci eă unul, îndată mă împac cu întregul complex al învățămîntului pedagogic și devin cel mai convins credincios al lui adept... Și aci, ține Odobescu o adevărată lecție model în care un dascăl pregătit indeajuns de misiunea lui — chemat și din fire la această misiune, un dascăl model — așa cum ar fi de dorit să fie toți — într-o necurmată convorbire cu fie care din școlari, tot mai adaogă grăunte cu grăunte la noile cunoștințe însușite de copii, înfățișate și explicate astfel, ca nimic din câte el spune să nu rămă nepătruns și neînțeles de dînsii; și apoi, ispravesce astfel: «De câte ori nu mi s'a întâmplat să fiu silit a pretexta un guturaiu, o tusa, sau un strănut subit, numai ca să pot ascunde sub batistă lacrimile ce-mă înorau ochii, când într-o clasa numerosă de copii, audeam de o data glasurile lor fragede, slabuțe dar limpede și mângăioase, care ca «fluerașele de țag, mult diceau cu drag, ca fluerașele de os, mult dicitu ducios, ca fluerașele de soc, mult diceau cu foc, întonănd tôte în cor, imnul nostru național.

După dînsul, școlile normale sunt baza edificiului didactic. — De la el avem mai multe cărți didactice de cursul primar, între cari un abecedar, lucrat cu D-l Borgovan și o carte de citire, lucrată cu D-l Slavici.

«Odobescu, prin stărnințele sale pentru practica rațională a normalistilor de ori ce grad, ne aminteșce pe Herbart și pe Kehr ai germanilor».

Odobescu nu este numai pedagog, e și arhiolog, după cum zice D-l Urecke: «Arhiologia română născu numai cu lucrările lui Odobescu», și încă e unul din cei mai fruntași prosatori ai noștri.

Carierea sa literară și-o inaugură Odobescu cu publicarea nuvelor istorice «Milnea Vodă» și «Domna Chiajna» (1860) în cari, pe lângă un studiu adâncit al isvôrelor timpului, apare pentru întâia oră, acea expunere măestră, acel stil artistic, care a făcut dintr'insul — după Bălcescu — fruntașul prozei române. Aceste scene

istorice din cronicarii vechi, lura urmate de o serie de studii literare — de multa valoare ca fond și ca formă: *Cântecul populare*, *Poezia Văcăreșii*, *Sătira latină* și «*Căte-ru or la Suagov*». Cea din urmă scriere a lui fu «*Pseudochinegheticos*» sau: Fals tratat de *vănătăre*, scriere plină de umor și de spirit, în care se arată toate talentele lui: spirit, erudițiune, gust artistic, și mai ales un stil admirabil, care știe să satisfacă toate salturile unei inteligențe pururea deștepte și să exprime, cu fericire, stările cele mai opuse ale sufletului omenesc. El știu să-și însușească firea neoașă a graiului popular, așa cum ea se oglindește în «limbă veche și înțeleptă» a cronicarilor trecutului.

Toate acestea, au îndreptățit pe D-l Maiorescu să dăca în fața academiei: «Precum Alexandri este cea mai înaltă expresie a poeziei române, asemenea și Odobescu este cel mai eminent prozator.»

Drept respălată. Academia îl onoră cu marele premiu «Năsturel Herescu», premiu care fusese acordat numai lui Alexandri.

După o astfel de viață, pururea în activitate, sănătatea lui început să sufere. Surmenajul intelectual îi adu-se o insomnie din care îi proveni mai în urmă și mărtea; sililit neîntrerupt să ia morfina ca să pătă dormi, își slabi cu desevănșire sistemul nervos, și într'o sëră a anului 1895, după ce-și luă morfina obicinuită, Odobescu adormi pentru totdeauna.

Olimpia Teodoru.

Piatra-N.

Abus de fapte și tablouri.

O lecție de istorie.

Dilele aceste, am avut de predat la Istorie despre

al II resboiū daco-roman, sau înfrângerea definitivă a Dacilor și prefacerea țării lor în provincie romană.

E un capitol frumos, mărț, această lecție, în care se succed o sumă de momente psihologice de mare valoare educativă.

Vitejia dacă, iubirea lor de țară; totul la acest popor — pe a cărui trunchiu s'a altoit vița romană — până și sfârșitul lor, e mare și eroic. Și cu cât e el mare, cu atâta plin de măreție se desfășură, giganti de putere și pricepere, Traian, care singur numai a fost în stare să plece capul Dacului, că se credea cu două vieți, ștergându-i până și numele țerei de pe fața pământului.

Subiecte de asemenea natură, în care vezi că munca-ti sporesce și rolesce nu numai într'un punct izolat, te priud — așa (dicând — (un iubitor de franțusisme ar dice: „te antreneză“) și te duc înainte, făcându-te, poți, să uiți că a trecut 7 minute peste jumătatea de oră. Fără să vrei, graiul îți devine mai plin gestul mai larg și sângele ți se mișcă mai iute în vine. Frumosul și mărețul e acelaș, fie vedut, scris sau vorbit... te încordază, și această stare e comunicativă, se transmite iute auditorului, dacă păzesci *interesul* și *obosala*, mai cu samă la copii.

Imi era drag de lecția mea și copilele mă ascultu rumene la față și cu privirea strelucitoare. Simțiam că eram cu totul stăpână pe atențiunea lor și urmăreau cu mare interes și curiositate desfășurarea unităților metodice.

Iată că ajung la locul, unde autorul găsește cu cale — și eu nu puteam trece peste un lucru scris, negru pe alb, fără a risca ca copiii să credă că nu știu ce dice la carte — ajung dice acolo, unde se găsește cu cale a se spune că un soldat *tăie capul* de la cadavrul lui Decabal — care se ucise aruncându-se în tăișul sabiei sale — și-l duse la Traian; iar Traian trimise acest cap la Roma, ca să vadă Senatul pe neîmpăcatul dușman al Romanilor.

Am spus-o... *find că trebuie*.... și la minunt far-

mecul a dispărut! copilele nu mai erau aceleași: se scirbiseră și le citeai pe fala expresiunea desgustului și grôzei. Suggestionată de cea ce priviam în fețele lor, nu știu cum, mi se părea că ele se oțeresc nu numai de grôză-
via faptului, dar că în mintea lor — prin asociație de idei — se desfășură tabloul *capului de mori, taiat de la un cadavru*, trimis așa de departe și prezentat ca lucru de mare poftă Senatului roman, care se desfătează, ca o turmă de canibali, la mirosul acestei bucăți de dușman, murtă și ajunsă în apogeul putrefacțiunii.

Îmi scarbisem copilele și-mi resturnasem Deul: Traian, pe care până atunci îl cântasem cu felurite osanale, le inspira acum grôză, desgust pôte și de sigur Decebal, pe care-l veduseră jertfîndu se pentru țară, libertate și onore, le atrăsese inspirându-le milă și simpatie. Decebal era acum eroul: căci el suferise, el murise și până și cadavrul nu i-a fost lasat în pace. Decebal era martirul, iar Traian calăul. Am simțit la minut efectul și am adăugat — credându-mă datoră a reprimă crudimea chiar când vine de la *un Traian* — că această faptă nu face cinste vitejiei și înțelepciunii marelui împărat roman, că el n'a făcut-o de cât numai pentru că era amărit și în-
ciudat în potrivea lui Decebal, care nu respectase condițiile păceii. Dacă în manual ar fi fost chestiune de Longin o speculam, însă nu era. Am mai adaus însă, pentru a îndulei amarul, că cu 18 sute de ani în urmă, omenii — mai cu samă la reshoiū — erau foarte ferocei; căci secolile și cele alte mijloce de îmbunătățirea inimii omenesei nu erau pe atunci, ca pe vremea noastră; așa că crudimea și omorul erau datorice și merit, cinste.

Pareă-mi mai împăcasem copilele; dar eu tot rămăseiu ca bănuicla că le-am lasat cu mirosul de carne putredă și urând pe Traian, care da voie să taie capul la dușmanii, chiar când ei se omoră singuri.

Să fie ore de absolută nevoie ca faptele barbare din timpuri trecute, cu obiceiuri și caractere ce nu mai au

fintă, să se reproducă în scris sau prin tablouri copiilor, cu scop de a dezvolta și cultiva dragostea de țară?, O asemenea metodă nu lovește în sentimentul de umanitate, dragostea apropielui? Pentru ce am aratat copilului—și încă în colorii—cum se dușmănesc, se persecută, se torturează și se omără? Copilul nu trebuie să cunoască ura chiar când e vorba de țară și nem. Inima lui fragedă trebuie deprinsă numai a iubi. Mai târziu, viața cu nevoile și greutățile ei, lumea cu miserile ei, societatea cu nedreptățile ei, îl vor sili, poate prea mult, a uri; să-î păstrăm virginitatea inimii cel puțin în anii copilăriei. Sentimentul urei să nu invenineze atmosfera scolară!!!

E de necețut acea ce se zugrăvesce și se serie, înadins parcă, spre a sădi ura în inima copilului de român: tablouri istorice cu morți dușmanii străpuși de baionete—servese ca intuițiune. Li se dă copiilor să citească cum Tepeș tintuesee turbanele pe capul turcilor, cum arde și trage în țapă pe boerii și dușmanii ce-î cad la mână.

E de mirare cum nu avem și vre un tablou de asemenea natură! Si toate aceste cu scop educativ, bine înțeles! În casa părintească nu aude de cât injurii și bârfele în potriiva streinilor — pe alceurea francesii sunt scutiți — și nu citesc de cât povești și anecdote care injosese și ridiculizază ori ce nație afară de român: rusul e bețiv, turcul e pilafagiu fricos, francezul nebun, englesul tehuiu și pe dos, nesimțit, nemțul mânăncă sopon pentru că l-a plătit ca brânză, ungurul e fudul și prost, evreul șarlatan și fricos, polonul fatarnic, înșelăter (cu două fețe), grecul lacom și necinstit, și așa înainte cu sârb bulgar, tatar etc. Aceste sunt servite inteligenții fragede a copiilor, ba de multe ori încă ca premii — pentru a cultiva în ei dragostea apropielui.

Cărțile de școlă și cele de literatură — unele — par ași fi dat cuvintul ca să stingă în inima copilului tot ce în mod firesc îl poate împinge spre respectul, mila și iubirea de om, pentru că *e om*, fie el român sau nu.

Și când astfel se scrie și se lucrează — tocmai în aceste vremi, când marea idee cosmopolită: *pacea universală* agită spiritele de elită — cum se mai cere școlii să sădască în copil dragostea aprăpelui, umanitatea și alte flori, frumos colorate, dar fără miros și fără rod?

Mi e frică că mâni poimâni ș animalele se vor împărți după naționalitate: căci românul „*nu se uită la cățel ci al cui e cățelul*“.

Iată o chestiune, care ar trebui să ne preocupe serios, printre alte chestiuni de educație. Să fim precauți: nimic din cele ce ar putea jigni un sentiment ore care — chiar când aiurea poate ar prii — să nu intre în atmosfera școlară. Din cărțile de citire să se scotă tot ce e întetitor și erud.

Tablourile cu lupte și omoruri să dispară de pe pereții școlii, cărțile cu serieri insultătoare la adresa streinilor să nu li se pună în mână; căci alt-fel în zadar le-am cânta de iubire, milă și ajutor, fără deosebire de naționalitate și religie; vorba noastră va rămâne vorbă 'n vânt, munca ne va fi muncă sterpă și — cum dice românul când vorbește fără ura de prin cărți — „*pisăm apă în piuă*“ căci prin pilda urii nu se poate ajunge la iubire și nici prin vrajbă la milă și ajutor; iar când e vorba de dragostea de țară, apoi nu o vom pescui nici odată în ru'n lac de sânge și de ură, ci numai și numai *cu iubire și prin iubire*.

Zulnia C. Isăcescu
(născută Belcik)

De ce copiii sunt obrasnici și leneși?

Știu o anecdotă din care se poate întrevădea aceea ce vrem noi prin școlă să facem din copil și, firese, să nu isbulim de cât în mică parte; căci totul e rezervat vrăs-

lei și unor împrejurări independente de noi. Ori câtă artă din partea noastră rămâne ca și zadarnică. O, de-am fi misce alhimiști! ca alhimiștii despre care e vorba aici:

În Persia, trăia un alhimiștii, care prin mijlocele științei sale oculte vindeca ori-ce boală. Bolnavii de la cele patru puncte cardinale ale lumii alergau spre farmacia alhimiștiiului și aici își găseau lecul pe un preț ridicul. Elixiruri, alifii, ape fermecate și câte câte chiaciziri și bolmoze erau atâtea doștorii, ca le administra alhimiștii cu competența, iar vindecarea era garantată s. g. d. g.

Într'o zi, alhimiștiiului nostru, i se prezintă un caz foarte ciudat de boală, după cum veți vede. Veni un individ, care i se plângea ca s'a pus rău cu toată lumea. Nimic și nimei nu-i plăceau: iar din gura lui, firesce, curgeau valuri de crânci sanghimare, la cari convivia, și mai firesce, își puneau genunchile, virful ghetii și bastoanele în poziție de atac și'l cărpeau fără cruțare. Vai, de pielea individului nostru! Insuși lui, i se păru că acesta n'ar fi tocmai natural. Trebuie să fie o boală; dar o boală a dracului. Să n'ai unul cu care să te înțelegi! inchipuiți-vă că e îngrozitor. S'apoi toți să le bata.. Veni la alhimiștii, care'l ascultă cu multa atenție.

Ce am, dragă Alhimiștii? întreba el la urma, cu interes.

— La cap; acolo e buba, și alhimiștii arată cu degetul apendicile suferindului. Ai nevoie de-o reparație radicală la creeri. Trebuesc numai de cât scoși și ce-o mai fi e tréha mea. Altfel convivia d-tale o să'ți pue pielea pe băț.

Tocmala fu scurtă: cinci-spre-dece bani, acesta deficiilă trepanație (cum dic doctorii) și reparație, și să 'i dee creerii bun teferi peste doue săptămâni. Timpul scurt, însă și știința alhimiștiiului era mare!

Ferestrăul alhimiștiiului hârșcăi de câte-va ori pe tivda individului nostru, cărui, drept să ve spun, nu 'i cam veni la socotélă, și capacul capului se pravăti huștiulnic alături. Alhimiștii cu degetele lui osóse scotoci până'n

fundul tivdei și'i scose creerii. Ii puse capacul la loc și'l trimise la plimbare.

La început, omului nostru, nu-i cam venea bine cu capul ușurel; dar, după cum se întâmplă, se obișnuiesc cineva și fără grăunte la cap.

Spiritul acela critic neimpacat făcuse într'insul; decî și gura. O! acum devenise draguț, ascultător, charmant; ergo și rubit de tota lumea.

Alchimistul studia nenorocitul creer din fibră 'n fibră, din celulă 'n celulă și-i puse ici o scobă, colo un blēn, dincolo un tel, ba un zbanț, ba câte un nit, il mai ciopli, in mai fețui, și'l făcu tocmai cum îi trebuie omului, care era să traiească in lume. Creerul acum prezinta la ochēna alchimistului, o impresionabilitate redusă, obiectivul șters și reflexivul puternic, judecata umilită și conștiința distrusă, bună de trecut prin miț de concesii. Alchimistul era încântat de opera lui și-o privea cât de cuminte îi stă in borcanul de sticlă; însă un lucru nu'l încântă: individul nu mai venea să-și ridice creerii. Ce să se fi întâmplat?!

Allchimistul ascēptă un an, ascēptă două, trei, cinci-spre-dece, să vie, paci! Hotărâse, (in fine) să'l scōtă la darabană și să'l vândă. in fața unui public indiferent, creerul se licita; nimeni nu da mai mult de 5 bani pe el. Allchimistul ținea la cinci-spre-dece bani, mai jos nici o lescac. cui să-i mai trebuiască un eseminea obiect netrebuincios; destul avea unul!

Când un colecționar de petici vechi, un sportmen pasional, ridicase licitația la cinci-spre-dece bani, hop! și individul nostru că sosesce c'o secundă mai înainte și'și ia creerii in primire.

— Ei, vere! unde'mi umblași ațățu ani? il întrebă allchimistul bucuros că'î pote servi creerii merimetisiți cu alăta arta.

— Să vezi! respunse individul și continuă a'î povesti allchimistului, că in vremea acesta ajunsese om mare.

În curând a fost ales deputat, apoi președinte al divanului persan și în fine prim ministru, în care calitate venise să-și ia creerii.

Înlocuiriți, ve rog. ori unde numele de alchimist prin acel de dascăl, și individ prin micul și neformatul nostru individ: copilul și veți vedea cum noi, cu știința noastră, nu vom alt ceva de cât să formăm omenii făurindu-le minți folositoare societății deși ne firese cam în felul alchimistului. Timpul de cinci-spe-dece ani puneți-l să coincidă cu epoca școlară din viața omului, când, el, dacă ne-ar asculta Lunile și desinteresatele noastre statură ar ajunge departe: și aveți complect câmpul nostru de activitate.

Dascălul și elevul sunt două individualități, în dezvoltarea lor, antagonice. Cum putem noi să intervertim răboinica și trândava la carte individualitate a copilului, după un tip ideal al pedagogiei! Toate mijlocele pedagogice admirabile, însă nici unul eficace! Nu-i așa?!

Venim la deslegarea problemului ce ni l'am pus în fruntea acestui articol: «de ce copiii sunt obrasnici și lenesi?» nu căutând a găsi rețete contra răului, căci asta nu poate sta în puterea nimărui, ci numai a da o explicație faptului. Doar cu atât ne putem mulțumi și numai cu atât. Sumar.

Pentru acesta avem nevoie de două martori: fiziologia și istoria.

Viața individului începe de la celulă și se termină la ultima evoluție a ei — mărta. Asta fiziologicește. Istoricicește, începe cu epoca de salbatăcie, barbarie, civilizație și se oprește aici. Aceste două procese dau naștere individului. Ele se manifestă în spațiu și timp, cu aceleași caractere fiziologice și istorice moștenite.

Cele nouă luni ale vieții foetale aparțin dezvoltării fiziologice a omului, începând a evolua de la simpla celulă și urcând c'o repedițiune uimitoare înalta scară zoologică împrumutând în trecut atâte tipuri ale incengă-

turilor clasificăției. Firesce că acesta explică totul, și că noi nu ne putem dedica nici odată trecutul și nici nu ne putem închipui om fără să fi trecut prin această perioadă (de nouă luni) de imperfecție fizică.

Spueteți, dacă e posibil să ne tărâm viața pe pământ fără să trecem în mic prin tot atâtea faze istorice, prin care a trecut omenirea, prin tot atâtea imperfecțiuni de ordiă morală de care a suferit și suferă biata omenire: salbătăcia, barbaria și chiar și civilizația. Perfect același lucru; același proces, ca și cel fiziologic. Nu-i așa?!

Primii ani ai copilăriei, copilul, afară de cei de care depinde material: mama și tata, încolo el e nesociabil prin excelență, lipsit de gust, murdar, destrugător, nemilos, un mic criminal, lipsit total de judecată, dominat de instincte, lipsit de sentimente superioare de cât cel al satisfacției brutale, o lipsă totală de conștiință, inzestrat însă cu puțină memorie. Această stare trădează în total și în proporții foarte dulci, starea de salbătăcie a omului. Și mamele, vai! cum se mai plâng că copiii lor strica tot, țipă cât îi ia gura, plâng ca nisce desperați, chinuesc animalele și n'au minte de loc; câte nu le tîcă la cap și paci! Scim, cât de mult doresc ele să aibă mîntea lor, măcar pe sfert! Dorința zadarnică. E nefirescă mîntea la copii.

Ceva înainte și tot timpul școlii primare din vrăsta omului, cad într'o epocă de o mare acțiune a copilului, plină de aventuri și peripeții, pe cari nu le mai dă de capet și cari de multe ori se sparg în capul părinților sau a dascalului: «Așa te-a învățat la școlă?», de-o exuberantă producere de forță fizică și nervoasă: un barbar în totă accepțiunea cuvîntului, neliniștit, gata la ori ce faptă fără nici un scop determinat nici în bine nici în reu numai să-și cheltuiască puterea pururea în nascerre. Spiritul de asociațiune rare ori basat pe sentiment, o judecată mai mult de cât superficială, o voință de fier, însă dezordonată, absolut lipsit de conștiință; dar o e-

pocă luxuriată în impresiuni și tot atât de bogată dezvoltare a memoriei. Disciplina: frica de pedepsă cu sfinse sciințeri de demnitate personală.

Barbarul acesta populăză școala primară și acum, cum vreți ca el să fie ceea ce vrem noi? disciplinat în înțelesul «regulamentului de ordine al școlii primare», când starea lui fizica și sufletăscă e c'a ursului pe vatra ferbiute.

Îmi amintesc de repunsul unui scolar pe care l'am întrebat prietenesc, de ce nu mai are astămpăr odată, acolo în banca? (Trebuie să-mi termin lecția; programa nu-mi dă răgaz, clopoțelul era să sune). Știi ce mi-a răspuns?

— Dacă nu pot, domnule!

Respuns adevărat, elocuent.

Iată de ce copiii sunt obrasnici!

Silința lui este numai ceea ce-i permite în mare parte memoriei, iar judecata prea puțin și în puține cazuri ajută pe copil la învățatură. Noi însă îi cerem judecată și numai judecată (asta, scim, ne-ar ușura mult munca, iar programa de studii or fi cu atât mai ușoră) ca să ne deschidem drumul spre sciință, la citadelă, acolo unde voim noi să implântăm stégul disciplinei. Grea și infructuoasă muncă! Dar să muncim.

Dacă am putea ca alchimistul din poveste să-i desșertăm capul și să-i punem creierului toate felurile câte scim noi că-i lipsesc; o, atunci ar deveni atât de bun și folositor lui și societății că drumurile ar fi pline de omeni perfecți — lucru ce dorim din totă inima.

În fine munca noastră nu rămâne fără rezultat și vine timpul acela care nu ni-l dat nouă să-l întrebuințăm. Acela e al școlii secundare, sau al începutului vieții individului în lupta pentru traiu — epoca de civilizare și civilizațiune. Abia atunci memoria dă de runegat judecării înflorinde și începe pentru densul auto-educarea, dar în măsura și până la o limită permisă de individua-

litate. Starea de naștere și înflorire a sentimentelor începe și omul devine fatalminte ceea-ce o sumă de împrejurări decid asupra caracterului lui, în ultima instanță. Dar om perfect mai rar. Și cu toate acestea ce voim noi în școala primară! Cite odată și alchimie, în lipsă de ori-ce alte mijloce necunoscute până adî.

Ca să completez seria de idei ce urmează ar trebui multe de spus, cari deși intră în cadrul articolului de față discuțiunea lor nu e de nici un folos școlii primare. Și me opresc aici.

Să privim pe copil, așa cum trebuie privit: vecinic în dezvoltare spre o stare morală mai bună, mai perfectă, observând legile indisolubile ale firii, pe cari fiziologia și istoria ni le pun la îndemână, Pecatul e, că copilul cade în mânele noastre tocmai în una din cele mai tulburi stări ai dezvoltării sale, = Vrășmașă muncă avem cu dînsul!

Cititorului îi stă pe buse, de când a făcut cunoștința cu acest articol, o întrebare gata să mi-o puie: dar excepțiunile, copiii silitori și cumiți?

Respunsul ni-e ușor de dat, odată ce-am deschis această discuțiune; Și acesta nedejduesc să fac în numeul viitor.

C. I. Apostoliu

Din conferințele septimanale de anul trecut.

de

Aurelia V. Canciov

Sentimentul adevărului

Educațiunea morală nu va fi completă, dacă își propune numai cultura sentimentelor altruiste și intelectuale; ea trebuie să aibă în vedere și cultura sentimente-

lor superioare, unde se întâlnesc concepțiunile cele mai înalte ale minții și emoțiunile cele mai nobile ale inimii.

Aceste sentimente sunt: iubirea de adevăr, frumos și dreptate.

Se dice că omul din legăn încă simte nevoea de a cunoaște, a ști și a înțelege.

Simțim o mulțumire sufletescă în fața necunoscutului și a tot ce reclamă o explicație. Copilul ne plietisece vecinic cu întrebările sale naive. Mai mult încă, se pretinde că chiar animalele sunt inzestrate cu un simț de adevăr și curiozitate: sentimente analoge cu ale noastre. Un naturalist englez, bazat pe această afirmațiune pozitivă, ne citează următorul fapt:

O șopârlă, închisă într'un paner acoperit, fusese adusă într'o grădină zoologică din Londra și așezată în cușca momiților. La cea întâiu mișcare, momițele o luară la fugă; peste puțin timp însă, reveniră și înaintând cu bagare de seamă, ridicară capacul panerului, pentru a descoperi ce e înăuntru.

Darvin observă și în faptul acesta un fenomen analog curiozității omenesci. În natura omului se observă 2 feluri de curiozități, din cari una nu e de loc un semn de superioritate, n'are nimic comun cu sentimentul pur al adevărului. La aceste momițe numai sentimentul nouității, instinctul conservării apărarea și lăcomia au produs probabil tot fenomenul. Ele nu sunt curioase pentru plăcerea de a cerceta și care contribuie la progresul științei. Și omul chiar, când privește cu atențiune un apartament luxos sau o tualetă strălucitoare, când voașce să știe, ceea ce a vorbit o persoană către alta; este împins de o curiozitate inferioară, a cărei stimulent este câte odată simpatia, de cele mai multe ori ambiția sau răutatea. Aceste sentimente n'au un caracter superior. Iubirea de adevăr consta în a căuta adevărul pentru el însuși, fără a ne întreba dacă va fi trebunor nouă sau altora. E de notă-găduit că știința este necesară industriei; pentru savant,

interesul său nu tinde la utilitate, el caută pentru a găsi, se bucură descoperind adevărul, netrebuincios chiar și periculos. Vrea să știe pentru a ști, și nu se lasă împiedicat de nimeni, chiar de persecuții.

Știința și Filosofia. Cele mai mari manifestări ale curiozității omenesci sunt știința și filosofia. Când un om, vorbind, despre un fapt dat, caută cauzele apropiate și efectele imediate, sau că mergând mai departe ajunge la seria cauzelor secundare și descinde la seria de efecte, el face știință, adică: caută să înlănțuască adevărurile din mediul său.

Însă, ori cât de departe ajunge știința, spiriturile inzestrate cu o curiozitate vie și stăruitoare, vor să meargă mai departe; ele voesc să-și dea seama de gruparea faptelor și de lume considerată ca un tot. Când cine va își pune chestiunile: care e origina, ce este și care e scopul acestei lumi, are un spirit filosofic și face metafizică.

Manifestările acestei inclinări.

Iubirea de adevăr se manifestă la fie-care om. Suntem ast-fel făcuți pentru adevăr: în cât cu firea noastră nemijlocită să nu cunoșcem minciuna sau greșela; credem din instinct ceea ce ni spune. Copilul este credul atât cât nu l'ăi înșelat. Neîncrederea se naște numai din minciună. Increderea este pasivă; iubirea de adevăr ia o formă activă, când se destăpă spiritul de cercetare. Ea conduce pe om la mare curaj științific și uitare de sine, ceea ce se observă la omenii de știință și marii descoperitori. Necesitatea de a spune adevărul poate merge până la sacrificiu. Când știm un adevăr, căutăm să l' destainuim îndată.

Se poate însă obiecta următorul lucru: minciuna nu este și ea naturală? — E așa de naturală în cât s'a putut dice că, copilul e născut mincinos. Vom răspunde însă acestei obiecțiuni: minciuna apare de timpuriu, dar e fructul nedibăciei și a exemplelor rele. Copilul nu minte nici odată pentru plăcerea sa și nu e de loc mândru de prima minciună spusă.

El roșește și nu poate privi pe mama sa, când a mințit. Sentimentul ce-l încercă e așa, de neplăcut, în cât ușor mărturisește greșela, cea voit să ascundă.

Toma Reid a dis cu multă satisfacție: „Cine va spune adevărul cum mânâncă cu poftă și minte cum ar lua o doctorie“.

Adică: cine va minte pentru un alt scop, pentru un bine, sau pentru a evita ceea ce se judecă în rău. Minciuna nu este de cât un mijloc, și un mijloc care costă.

Omul adult minte cu intenție anumită.

Un palavragiū, un călător istorisește succesele său aventurile, cari nu există de cât în imaginația sa.

Omenii sunt împinși să mintă din vanitate, sau din trebuința de a se face mai importați în fața altora. Faptul acesta însă nu dovedește nimic contra existenței sentimentului de adevăr.

Necesitatea de a face pe copii să spună adevărul.

A spune adevărul este o datorie; e o datorie atât față de noi cât și de alții. Omul este o persona morală și una din datorile sale cele mai stricte este de a nu-și atinge demitatea personală, de a nu se degrada; ci de a urma întotdeauna rațiunea.

Ce este minciuna, dacă nu negarea a tot ce rațiunea mea îmi prezintă ca adevăr.

Adevărul e binele comun, pe care dacă îl ascundem, suntem tot atât de vinovați, ca și de un furt: pentru că ne însușim ceea ce nu ne aparține.

Acel care minte prea mult pe aproapele său, își înșela conștiința și nu respectă această convențiune secretă, care formeză baza societății omenești. În acțiunile D-tale trebuie să fii sincer și să nu te prefaci. Alt-fel, nici o siguranță în relațiuni; nici o societate posibilă.

Mijlocele de a face pe copii de a spune adevărul.

Mai bine ca ori unde, aci se aplică maxima:

„Drumul moralei este lung și greu când nu întrebuițezi de cât proceptele; din contra, morala își ajunge

scopul, când preceptele sunt întovărășite de exemple“. Din nefericire, puțini copii sunt crescuți într'un mediu străin minciunei.

Educatorul în prima linie trebuie să dea exemplu de adevăr și loialitate; conduita sa să nu lase nimic de dorit.

Miss Edgervort condamnă cu rezon minciunile ingenioase, pe care Rousseau le recomandă Institutelor pe următorul motiv. Mai de vreme ori mai târziu, copiii vor descoperi că au fost înșelați și atunci neîncrederea lor devine periculoasă, nereparabilă. Dar exemplele nu ajung. trebuie și mijloce de a preveni minciuna.

Printre mijlocele de a combate minciuna mai sunt: Sa nu permiți copiilor să se pârască; să pedepsesci din contra ori ce act de pâră, făcând pe vinovat să-și mărturisască singur greșala.

Dacă permiți vre-o recompensă sau pedepsă să te ții de cuvânt.

Un mijloc bun de corecțiune va fi de a nu te mai încrede în cuvintele copilului, prins odată cu minciuna și de a controla faptele sale în fața colegilor săi.

Să-I spui cu un ton serios și trist, că: te veți nevoit, să nu te mai încrezi în el și de a mărturisi o încredere absolută în elevii, cari n'au mințit nici odată.

Ast-fel obiceiul minciunii va fi combătut

În fine, când copilul devine mai rezonabil, îi vom deștepta sentimentul demnității personale, îl vom face să înțeleagă că e rușinos lucru de a minți, că acest obicei e semnul unui suflet laș și că minciunosul e desprețuit de toți.

Aurelia V. Caucicor.

SCHIȚE DE PLAN

Scris-citit

Exerciții pregătitoare. Descompunerea cuvintelor în sunete.

I. a). Povește relative la ținuta școlărilor.

Se produc diferite sunete lovindu-se cu condeiul obiecte din clasă. Convorbire. Indemnarea școlărilor a spune sunete auzite de ei altă dată ca: sunetul clopotului, viziutul vântului, etc. . . . Dar când vorbim ce se aude? . . . (sunet) Din ce am auzit că sunt făcute dicirile? . . . convorbire.

b). Adî vom înveța împărțirea cuvintelor în sunete.

II. Invețătorul pronunță rar *i . . . n*, întâiî singur și apoi în unire cu școlariî. Se insistă asupra numărului sunetelor numindu-le pe fie-care aparte. Se mai iau câteva exemple făcendu-se descompunerea în sunete în cli-pul arătat.

III. Invețătorul pronunță repede cuvintele om, ac, tac; iar școlariî le descompun în sunete.

* * *

Litera „i”

I. Povește relative la ținuta școlărilor.

a). Convorbire cu școlariî despre *în* răspundendu-se la întrebările ce este, cum este, unde crește, ce se face din *în*. Formarea dicerei: «vedem *în*». Descompunerea în cuvinte. Descoperirea sunetului *i* din cuvintul *în*.

b). Adî vom înveța a scrie semnul sunetului «i».

II. Pronunțarea în cor a sunetului *i*. Denumirea de

literă. Invelătorul scrie pe tabelă acesta literă intai în-
trégă și apoi parte cu parte. Imitarea cu degitul în aer
și pe bănci comandându-se. Scrierea literei *i* pe tăblițe
de cătră școlari în timp ce alt școlar scrie la tabelă. Co-
rectarea. Incurajări. Scrierea literei de tipar alătura de
cea manuscrisă. Școlarii stabilesc asemănările și deose-
birile. Observarea literelor în tablou.

III. Se recomandă școlariilor a scrie pe tăbliță 2
rinduri litera *i*.

* * *

ARITMETICA

Numărul «2»

Mijloce intuitive { Bețișore.
Roticele.
Puncte.

I. Povețe relative la ținuta școlariilor.

a). Cercetarea și corectarea tăblițelor. Observarea
lucrurilor cari-s doue la număr în clas.

b). Adî vom înveța a scrie numărul «2».

II. a). Intuirea casului «una și cu una» cu bețișore,
roticele etc.....repetându-se concludsiunile în cor și indi-
vidual.

b). *Gruparea concludsiilor*. Câte bețișore fac dacă pe
lângă un bețișor mai pun un bețișor? . . . câte roticele
etc. . . . .

c). *Generalisarea concludsiilor*. Câte fac una și cu una?...
Scrierea după comandă a numărului «2» pe tabelă. Sin-
tesa părților ce-l compun. Imitarea în aer și pe bănci
comandându-se în cor. Scrierea pe tăblițe de cătră școlari

în timp ce alt școlar scrie la tabelă. Corectarea. Incurajări. Arătarea, numai acum, a numărului «2» de tipar. Elevii stabilesc asemănările și deosebirile.

III. Se recomandă școlărilor a scrie numărul 4 un rând și numărul 2 două rânduri pe tablăte.

* * *

NB. Schițele prezente sunt date cu scop de a servi într-o măsură ca onormă pentru lecțiunile ce vor urma din obiectele conrespundătoare.

Noi, în multe reviste; am vedut ast-fel de schițe; dar mulți nu le-am dat nici o importanță considerându-le ca fiind prea grele în aplicarea lor față de metodele... ruginite ale timpului și cu rezultate atât de fatale.

Pentru a se vedea mai bine drumul ce trebuie luat în predarea unei lecțiuni, adaug:

1). Să se procedeze intuitiv în preparare din care, în mod natural, să reiască anunțarea (țelul).

2). Aflarea sunetului prin descompunerea cuvântului.

3). Scrierea pe tabelă și imitarea în aer și pe bancă.

4). Scrierea pe tablăte. Corectarea.

5). Arătarea și numai acum, a literei de tipar. Acesta se face nu deschidând toți școlarii cărțile, ci ei vor privi litera în tabloul sau cartea ce învețatorul o va ținea deschisă sus în fața școlărilor, sau scriind-o învețatorul pe tabelă.

Este condamnabilă ideea de a pune pe școlari să imiteză scrierea literilor de tipar. Ei n'au a face de cât, observând litera manuscrisă și cea de tipar, să stabilească asemănările și deosebirile.

Multe din lecțiuni, mai ales cele începătoare, nu pot fi trecute prin toate treptele formale, atunci facem abstracțiune de acea treaptă fără a știrbi prin acesta succesul lecțiunei.

I. Idiceanu.

Invețător—Bodescii—Precistei.

Societatea Științifică Literară

București 31 Octombrie 1900.

„TINERIMEA ROMÂNĂ“

Fondată în anul 1877

Recunoscută ca Persoană Morală și Juridică

SEDIUL: CALEA VICTORIEI, 110

No 120

Domnule Director,

Cu onoare vă rugăm se bine voii a dispune imprimarea următoarelor în stîm. Dvs.

LISTA

Conferințelor ce s'au ținut și se vor ține în anul societății curent la Societatea științifică literară «Tinerimea Română».

La 21 Sept. a. e.	D-l Grigore G. Tocilescu,	despre «Romanismul la Dunărea de Jos»
« 8 Octo n. «	« Ion G. Neamțu,	« «Unele rele ce bântuie societatea noastră».
« 21 «	« Vasile D. Păun.	« «Poesia populară».
« 4 Noemb. «	« Dr. Apostoleanu,	« «Mișcarea populaț. țării»
« 18 «	« Dr. Ștefan Minovici,	« «Alcool și alcoolism».
« 2 Decemb «	« Teodor D. Speranță,	« «Țaranul în literat. cultă».
« 16 «	« Dr. Gh. Spineanu,	« «Șurmenagiul intelectual în școală».
« 13 Ianuar 1901 «	« Const. Popovici Tașcă,	« «Rolul femeiei în educațiunea națională».
« 21 «	« Nicolae S. Dumitrescu.	« «Unire».
« 27 «	« Dr. V. Babes,	« «Mijlocele pentru a combate boalele țaranului român».
« 9 Februar «	« Const. R. Mircea.	« «Industria națională».
« 17 «	« Const. I. Manolescu,	« «Decadența sentimentelor».
« 3 Martie «	« Petre Ștefănescu,	« «Note și impresii din viața noastră socială».
« 17 «	« Christru S. Negoescu.	« «Libertatea presei».
« 24 «	« Preotul C. Dumitrescu,	« «Diferența de religiozitate».
« 7 Aprilie «	« D-l B. Șt. Delavrancea,	« «Inspirația populară».
y 21 «	« G. O. Gârbea,	« «Necunoscutul».

Mulțumindu-vă și cu anticipație pentru aceasta, vă rugăm a primi asigurarea osebitei noastre considerațiuni.

Președinte, N. S. Dumitrescu.

Secretar, Ion G. Neamțu.

Domniei-Sale
Domnului.....

Emoțiuni. Pesimismul.

Emoțiunea și raportul ei cu înclinațiunea.

Plăcerea și durerea se numesc cu un singur cuvânt emoțiuni: ele sunt mișcări puternice ale sensibilității.

Emoțiunea este starea ce rezultă dintr'o înclinațiune, fie că această înclinațiune este satisfăcută sau nu.

Orî ce înclinațiune satisfăcută dă naștere la o plăcere și orî ce înclinațiune contrariată la o durere.

Diviziunea principală a plăcerilor și a durerilor în: senzațiuni și sentimente.

Senzațiunea este o emoțiune raportată la o regiune determinată a organismului, provenind dintr'o impresiune făcută asupra nervilor speciali și comunicată centrului nervos. Acesta este un fenomen psihologic legat însă cu organismul.

Sunt nervi sensitivi și nervi motori. Dacă tăiem nervii sensitivi dintr'un membru, putem să împungem acest membru, putem să-l ardem fără ai cauza cea mai mică durere; nervii motori fiind ueatacați, membrul să mișcă ca de obicei. Invers, distrugerea nervilor motori dintr'un membru, îl fac incapabil de a se mișca; simțind cu toate acestea durerea.

Raportul dintra sentimente și idei.

Sentimentele sunt emoțiuni, cari provin dintr'o idee. Trăsătura caracteristică a sentimentilor e: legătura lor strânsă cu gândirea.

La om, ființă esențialmente gânditoare, senzațiunile devin foarte iute sentimente; pentru-că omul gândește așa dicând că le încercă, înainte și pe urmă. — Lăcomia cânelui nu e de cât o senzațiune fizică; lăcomia rafinată a omului, când caută mâncăruri alese, gândește de mai înainte la ele cu o asemenea bucurie, că putem dice, că e un sentiment.

Natura plăcerii și a durerii. Teoria lui Aristot și Hamilton.

Ce este durerea? și ce plăcerea? Răspunsurile au variat după diferitele școli filozofice.

Soluțiunea adevărată e datorită lui Aristot. (384 — 322) și perfecționată de Hamilton (1788-1856, filosof scoțian, profesor la Universitatea din Edinburg).

Soluțiunea e următoarea: activitatea și plăcerea sunt absolut indispensabile, nu sunt de cât unul și același lucru.

Plăcerea e fructul natural al activității desfășurate liber. Aristot exprimă acesta astfel: «Le plaisir est la fleur de l'activité». Plăcerea dice el, termină lucrarea și o completează; născută din activitate, ea o mărește și o completează.

Făcând o lucrare ore-care, căpătăm gust pentru ea, și când căpătăm gust pentru un lucru ore-care, îl facem din ce în ce mai bine.

Are cine-va plăcere dex. să facă exerciții la geometrie, plăcerea ne mărește înclinațiunea, o surexcitează, o face din ce în ce mai perfectă.

Activitatea se găsește astfel alimentată prin plăcere, și numai e nimic de care ea să nu fie capabilă.

Plăcerea și viața. Binele suprem.

Ast-fel fiind natura plăcerii, urmază că viața însuși nu e de cât o plăcere complexă și intensă. Plăcerea de a trăi, de a fi sănătos, de a gândi, de a lucra este cea mai vie dintre toate, putem dice o plăcerea fundamentală.

«Il est doux de voir la lumière du jour», diceau eroii înainte de a muri.

Fisiologicesc vorbind, ce este viața?

«O reunire de mai multe puteri, cari caută neconținut să treacă în acte. A trăi este a lucra, prin urmare, a trăi este o plăcere.

Binele suprem, pentru fie-care ființă, este desfășurarea cea mai perfectă posibilă a activității sale proprii.

Natural, ca binele suprem variază de la o specie la alta: este pentru fie-care specie exercițiul activității sale proprii. Pentru animale, este a vegeta, a mânca, a bea, a dormi, într'un cuvint de a îndeplini funcțiunile animale. Pentru om care este o ființă gânditoare, binele suprem, dice Aristot, este în viața individuală «gândirea», în viața socială «activitatea simpatetică» și în viața politică «activitatea după reson».

Formulele lui Hamilton asupra plăcerii și durerii.

Hamilton a limpedit și a redus în formule exacte această teorie: Plăcerea se nasce din exercițiul ușor și liber, din activitatea normală.

Durerea se nasce, când activitatea noastră cauzează o epuizare a forțelor noastre: cu alte cuvinte, durerea se nasce dintr'o activitate exagerată. Ea se nasce asemenea dintr'o activitate împiedicată, care nu se desfășură atât cât ar trebui.

Durerea se produce în sfârșit într'un al treilea mod: când acțiunea normală ca cantitate este anormală ca direcțiune și contra naturei, cu alte cuvinte, contrară fie trebuințelor noastre, inclinațiunelor naturale sau trebuințelor noastre.

Jocul. Raportul dintre joc și lucru; identitatea lor. Munca atrăgătoare. Plăcerea sfortărei.

Jocul este plăcut, este el o acțiune? Da, și câte o dată o acțiune foarte intensă și care cere o mare desfășurare de energie. Jocurile animalilor sunt lupte câte o dată foarte violente. Jocul fizic al copiilor este imitațiunea ocupațiunei părinților. Ei imiteză vânătoarea, resboiul, fetele imiteză grijile menajului, grijile mamei etc. totul simulează o acțiune serioasă, de aci vedem, că activitatea este legea lor naturală. Jocurile de combinații (jocurile cărți) sunt un adevarat lucru. În realitate, lucrul și jocul sunt de natură identică. Singura diferență e, că lucrul este un joc trebuincios, îndreptat către scopuri serioase.

Prescris mai întâiu de părinți sau de învățători, este mai mult sau mai puțin impus copilului: însă dacă scim să-l variem și să-l facem plăcut copiilor, le va face aceiași plăcere ca și jocul. Și, îi vom vedea parăsind mai puțin bucueroși lucrul pentru joc, de cât jocul pentru lucru.

Lucrul va fi atrăgător, dacă vom sci al varia, dacă îl vom impune cu măsură și dacă vom cere de la copil o desfășurare rezonabilă a activității sale. Această desfășurare a activității trebuie obținută cu orice ce preț, și la trebuință prin constringere: căci pentru a capata gust pentru un lucru oră-care trebuie să-l faci mai întâiu.

(Va urma).

Olga Stratilescu.

No. 6242

1900 Noembrie 3.

Revisoratul școlar al județului Neamțu

Ordin circular d'omnelor Directore, domnilor Directori ai școlilor primare urbane și Încățătorilor școlilor rurale din acest județ.

Conform ordinului Onor Minister al Cultelor și Instrucțiuneii Publice seria A No. 19280 din 2/11 a. c am onore a vă pune în vedere, să procurați creta necesară școlii ce conduceți, de la fabrica de uleuri și lacuri „**Frații Asan**”, de ore ce este produs al industriei naționale; căci se face în țară, din tibișirul ce se găsește în carierele din Dobrogea.

Acea fabrică oferă creta tăetă și pusă în lădițe întocmai ca cea din străinătate și de o calitate superioară aceea, încă cu 10% mai efină.

Revisor școlar, Gh N. Nicolau.